

A magyar tánc (*Volkstanz*) a XVII. és XVIII. században.

- A nemesség az osztálykülönbségek hangsúlyozása és saját felsőbbrendűségének megalapozása érdekében új társadalmi szokásokat vett át.
- Ennek a társadalmi elkülönülésnek a következménye volt, hogy a magyar tánc két kategóriára esett szét, a nemesek táncára, vagyis az arisztokrata táncra, és a néptáncra.
- Feltehetően ebben az időben alakult ki a magyar lassú tánc a lengyel és francia táncok példáját követve körtáncá; a magyar tánclépések és figurák megmaradtak, de a párok egymás mögött körben álltak, és körben haladtak előre.
- A XVII. századra a magyar nemességnek már volt egy nemesi tánca, amelyet magyar lassú magyar vagy palotás táncnak neveztek. A nemesi házakban és az erdélyi fejedelmi udvarokban is kedvelt volt.

1. A Habsburgok uralkodása alatti királyi udvar a szokások, a nyelv, a viselet, a zene és a táncok tekintetében teljesen német jellegű volt, ezért a magyar zenével és táncokkal csak nagyon ritkán találkozhattunk az udvarban.
2. Az udvart látogató magyar nemeseket a nyugatról átültetett pompa rabul ejtette.
3. Megcsodálták a külföldi zenekarok tökéletes zenéjét, elvarázsolták őket a királyi udvar báljai, ahol pompás ruhákban pompázó hölgyek és urak olasz, francia, spanyol és német táncokat táncoltak.
4. Ez a gazdag pompa aláásta a nemzeti érzést, és az idegen kultúra csodálóiává és utánzóivá váltak.

- Erdélyben azonban a fejedelmi udvar mindig megőrizte magyar jellegét.
- Számos hiteles korabeli dokumentum bizonyítja, hogy az erdélyi nemesek otthonaiban a magyar szellem elevenen megmaradt. Báró Apor Péter báró (1676-1752): *Metamorphosis Transsylvaniae* (1736) című könyve bizonyítja, hogy a magyar szellemet hűségesen ápolták a fejedelmi és nemesi udvarokban.
- Csodálták és szerették a magyar dalokat és a magyar táncokat. Udvaraikban zenészeket, dudásokat tartottak, akik táncaikhoz, lakomáikhoz a zenét szolgáltatták.
- Ebből a könyvből azt is megtudjuk, hogy az erdélyi fejedelem, Apafy Mihály nagyon szerette a táncot: *Láttam - írja Apor Péter báró -*, amint a fejedelem táncolt a hitvesével.
- A többi úr felállt a helyéről és meghajolt, valahányszor a fejedelem feléjük fordult. A duda gyönyörű zenét szolgáltatott. A herceg lassan táncolt, magyar módra, alig emelte fel a lábát tánc közben.

1. Az erdélyi fejedelmek közül Thököly Imre is nagyszerű táncos volt.
2. Naplójában említi, hogy kedvenc szórakozása a zene és a tánc volt. Még törökországi száműzetése alatt is magyar táncokat táncolt.
3. Míg Bütyökben tartózkodott, meglátogatta őt Lucas Pál, XIV. Lajos követe, aki beszámolt arról, hogy a fejedelem török udvarában magyar táncokat táncolnak.
4. Paul Lucas lelkes leírást ad arról, hogyan táncolt Szöllősy Katalin, a fejedelem major domusának felesége.

- II. rákóczi Ferenc udvarában, amely egészen francia pompával és pompával rendelkezett, a zenét képzett zenészekből álló külföldi zenekar szolgáltatta.
- Az ott divatos táncokról azonban nincsenek hiteles adataink ; de látva az ott megforduló külföldi diplomaták és francia tisztek számát, valószínű, hogy az akkor divatos francia és német táncok voltak a divatban.
- De ezek mellett a magyar táncoknak is lehetett helyük. Általánosan ismert tény, hogy a kuruc táborokban sok lakoma és multság volt, és sok tánc is.

1. A sokak által kedvelt fejedelem nemcsak a kapitányait és az arisztokratákat, hanem a kisebb nemeseket is vendégül látta, és nekik is kellett táncmultsági lehetőséget biztosítani.
2. Számos hiteles adat arról tanúskodik, hogy a fejedelem udvarában étkezés után általában a táncnak hódoltak.
3. A hagyomány szerint az udvari zenekar mellett cigányzenekar is működött, és ezeken az alkalmakon a cigányok régi magyar dalokat és tánczenét játszottak.

- De ha a magyar dalok és zene nem is játszottak fontos szerepet Rákóczi udvarában, annál inkább szerették a kuruc katonák, a köznép és a kispapok,
 - A kuruc táborok visszhangoztak azokról a vágyakozóan szomorú, de gyönyörű dallamokról, amelyek a Rákóczi és Tökhöly vezette szabadságharcból születtek, és amelyeknél szebb dalok nem hangzottak el magyar ajkakon.
 - A kuruc katonák énekkel és tánccal tették elviselhetővé a tábori élet sivar napjait. Lendületesen táncolták a szép kuruc táncokat, olykor a Tárogató zenéjére.
1. A magyar nemesek táncáról megbízható leírást találunk egy XVII. századi útikönyvben, az 1683-ban megjelent "Ungarischer Simplicissimus"-ban, amely a magyar nemesek táncáról szól.
 2. A szerző egy sziléziai származású vándortanuló volt, akinek nevét azonban nem ismerjük.